

Лазоренко Л.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
Державного університету телекомунікацій

ІНВЕСТИЦІЇ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЗВ'ЯЗКУ

INVESTMENTS AS A CONSTITUENT OF STRATEGY OF SOCIAL-ECONOMIC DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF CONNECTION

В статті розглянуто суть та основні види інвестицій. Визначено їх частку в галузі зв'язку. Досліджено види інвестицій, характерні для підприємств зв'язку. Розкрито основні складові соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку. Запропоновано способи залучення інвестиційних ресурсів для подальшого розвитку підприємств зв'язку.

Ключові слова: інвестиції, підприємства зв'язку, соціально-економічний розвиток, стратегія, фінансування

В статье рассмотрено суть и основные виды инвестиций. Определена их часть в отрасли связи. Исследованы виды инвестиций, характерные для предприятий связи. Раскрыты основные составляющие социально-экономического развития предприятий связи. Предложены способы привлечения инвестиционных ресурсов для дальнейшего развития предприятий связи.

Ключевые слова: инвестиции, предприятия связи, социально-экономическое развитие, стратегия, финансирование

Essence and basic types of investments are considered in the article. Their part in industry of connection are certain. The types of investments, which are characterized for the enterprises of connection, are investigated. The basic constituents of social-economic development of enterprises of connection are exposed. The ways of bringing of investment resources for further development of enterprises of connection are offered.

Keywords: investments, enterprises of connection, social-economic development, strategy, financing

Постановка проблеми. Найважливішим джерелом економічного зростання є інвестиції. Економічну природу інвестицій зумовлено закономірностями процесу розширеного відтворення. Вона полягає у

використанні додаткової частки суспільного продукту, національного доходу для збільшення кількості та якості елементів продуктивних сил суспільства. За браком інвестицій уповільнюється економічне зростання, що призводить до криз, зменшення обсягів виробництва товарів і послуг, скорочення зайнятості, інфляції, тощо.

В сучасних економічних умовах ефективність інвестиційного процесу є ключовою основою як для успішного функціонування економіки держави, так і окремих підприємств. Особливо актуальним це питання постає для підприємства галузі зв'язку, оскільки ця галузь постійно розвивається і потребує додаткового фінансування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями дослідження інвестиційної діяльності на сьогоднішній день займається досить значна кількість як українських, так і іноземних науковців. Серед таких можна зазначити: І. Бланк, С. Захарін, А. Пересада, С. Прилипко, С. Реверчук, П. Рогожина, В. Савчук, Г. Александер, Дж. Бейлі, Г. Бірман, О. Волков, Л. Гітман, Б. Колтинюк, О. Масленнікова, Б. Райзберг, Р. Фатхутдінов, Є. Ульянов, У. Шарп та багато інших.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз наявних інвестиційних ресурсів в галузі зв'язку та оцінка їх впливу на соціально-економічний розвиток діяльності підприємств даної сфери.

Виклад основного матеріалу дослідження Термін “інвестиції” походить від латинського слова “investo”, що означає “одягаю, наділяю” [4, с.67]. У загальноживаному розумінні інвестиції – це вкладання коштів в основний капітал для отримання прибутку. Інвестиції – одна з найчастіше використовуваних в економічній системі категорій як на макро- так і на мікрорівні. Одночасного тлумачення терміну “інвестиції” не існує як в економічній літературі, так і в сучасному законодавстві. Часто в літературі ідентифікують поняття “інвестиції” та “капітальні вкладення”. Інвестиції в цьому випадку розглядаються як вкладення капіталу у відтворення основних засобів – як виробничого, так і невиробничого характеру. Разом з тим, вони

можуть здійснюватися й у приріст оборотних активів, і в різні фінансові інструменти, і в окремі види нематеріальних активів. Отже, капітальні вкладення – вужче поняття; їх слід розглядати лише як одну з форм інвестицій, але не як їхній аналог.

Зміст економічної категорії “інвестиції” більш широкий порівняно з категорією “капітальні вкладення”. Пересада А.А. визначає капітальні вкладення, як інвестиції (витрати) на створення нових та розширення, реконструкцію діючих основних засобів виробничого та невиробничого призначення [7,с.42].

За фінансовим визначенням інвестиції – це всі види активів (коштів), що вкладаються в господарчу діяльність з метою отримання доходу. Економічне визначення інвестицій можна сформулювати таким чином: інвестиції – це видатки на створення, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння основного капіталу, а також на пов’язані з цим зміни оборотного капіталу. Окремі автори, визначаючи термін “інвестиції”, вважають, що останні існують тільки у грошовій формі. Але інвестування капіталу може здійснюватися також у будь-якій майновій формі або у формі немайнових активів; сукупності технічних, технологічних, комерційних та інших знань; виробничого досвіду; права використання землі, води, ресурсів, споруд, а також інших майнових прав [5,с.27]. В економічному словнику категорія інвестиції – це довгострокове вкладення капіталу в яке-небудь підприємство з метою отримання прибутку [1, с.54]. Гаврилюк О.В. при визначенні інвестицій обмежується тим, що до них відносять лише довгострокове вкладення засобів [3, с.40]. Безумовно, переважна більшість інвестицій має довгостроковий характер. Проте, вкладення капіталу у короткострокові фінансові інструменти (ощадні сертифікати, облігації тощо) на період не більше одного року є також інвестиціями, але короткостроковими.

За об’єктом вкладення інвестиції розподіляють на дві основні групи: фінансові та реальні. Фінансові інвестиції визначають як портфельні, а реальні як прямі. Фінансові інвестиції – це вкладення в різні фінансові

інструменти або активи. До них належать вкладення в розробку проектів, в придбання акцій, облігацій та інших цінних паперів, цільові грошові внески. Об'єктами вкладення реальних інвестицій є матеріальні та нематеріальні активи. Нематеріальні інвестиції спрямовані на наукові дослідження, рекламу, інформацію тобто, пов'язані з інноваційною формою інвестицій. Інтелектуальні інвестиції – це вкладення в творчий потенціал суспільства, об'єкти інтелектуальної власності [4, с. 84].

Що стосується підприємств галузі зв'язку, то для них є більш характерними нематеріальні інвестиції, а також інтелектуальні інвестиції, оскільки для підприємств даної сфери на першому місці є розробка та впровадження новітніх технологій передачі даних, Інтернет-технологій, технологій фіксованого і мобільного зв'язку тощо. Але не можна залишати поза увагою і фінансові інвестиції, оскільки для розробки сучасних технологій, використання сучасних технічних засобів обов'язково потрібні кошти, до того ж значні суми коштів. Отже, для підприємств галузі зв'язку однаково важливими є як фінансові, так і нематеріальні інвестиції.

Класифікація інвестицій за формами власності включає державні, приватні, іноземні та спільні інвестиції. Що стосується підприємств зв'язку, то державні інвестиції тут майже відсутні, оскільки ці підприємства мають в основному приватну форму власності, є акціонерними компаніями або спільними підприємствами. Тому для них матимуть місце приватні, іноземні та спільні інвестиції [4, с.96].

За строками опанування або періодом інвестування, інвестиції можуть бути короткострокові, середньострокові, довгострокові. Розглядаючи галузь зв'язку, то для неї найбільш важливими є довгострокові інвестиції.

Щодо класифікації інвестицій в залежності від кінцевої мети інвестора інвестиції розподіляють на прямі та портфельні. Прямі інвестиції пов'язані з виробничим потенціалом. До портфельних інвестицій належать вкладення капіталу в цінні папери. У нашому випадку матимуть місце і прямі, і портфельні інвестиції в залежності від обраної стратегії діяльності компанії.

В системі відтворення, як простого так і розширеного інвестиції забезпечують оновлення та збільшення економічного потенціалу країни, і тим самим гарантують стійкі обсяги національного виробництва, збільшення валового внутрішнього продукту. Згідно з цим, виділяють валові та чисті інвестиції. Валові інвестиції характеризують загальний обсяг коштів, спрямованих на відтворення і утворюються за рахунок фонду відшкодування. Чисті інвестиції – це вкладення коштів у виробничі фонди які створюються за рахунок фонду оновлення [5, с.85]. За регіональною ознакою розрізняють інвестиції в державі, та поза її межами. Внутрішні інвестиції здійснюють в об'єкти інвестування в межах держави, а зовнішні поза її межами. До зовнішніх іноземних інвестицій належить також придбання різних фінансових інструментів інших держав – акцій іноземних компаній, облігацій інших держав тощо.

Слід зазначити, що галузь зв'язку протягом усіх років незалежності України зберігає позитивні тенденції у своєму розвитку, постійно збільшують частку у формуванні валового внутрішнього продукту країни. На базі впровадження сучасного обладнання та новітніх технологій досягнуто значного прогресу в розвитку цієї галузі. Широкого розвитку набула сфера інформаційних технологій та мережа Інтернет [8, с. 168].

Фінансування розвитку галузі зв'язку досліджується як відображення стратегічних цілей і стану економічного розвитку країни, і водночас, як активний дієвий інструмент впливу на цей розвиток. Розмір капітальних інвестицій галузі зв'язку у 2012 році склав 7,2, а у 2013 – 6,9 млрд грн. [6].

Що стосується потенціалу нарощення обсягу фінансування галузі зв'язку, то він залежить від загального обсягу капітальних інвестицій. Головним джерелом капітальних інвестицій у 2012 – 2014 рр. були власні кошти підприємств та організацій.

Інвестиції дуже часто порівнюють з двигуном економічного зростання, саме тому інвестиційні відносини - важливий та самостійний об'єкт дослідження, управління та регулювання. При управлінні інвестиційними

процесами інвестор, перед усім, повинен сформувати стратегію діяльності та встановити контроль за її реалізацією.

Інвестиційна стратегія – загальний, всебічний план досягнення цілей підприємства. Це базовий підхід доведення бізнесу, який полягає в специфіці розуміння ринкових механізмів, конкуренції, можливостей підприємства, тенденцій в економіці [5, с 161].

На основі інвестиційної та інших видів стратегій і формуються основні напрями соціально-економічного розвитку підприємства.

Розвиток підприємства означає якісні зміни та оновлення його господарської системи та організаційної структури, підвищення ефективності функціонування на основі вдосконалення техніки, технології та організації праці у всіх структурних підрозділах, підвищення якості продукції та послуг, що ним надаються. [2]

За концепцією Й. Шумпетера розвиток включає 5 складових [9]:

1) Створення нового товару, з яким споживачі ще не знайомі, або надання нової якісної характеристики.

2) Створення нового методу виробництва, який ще не випробовувався в даній сфері виробництва, який не обов'язково ґрунтується на новому науковому відкритті і може бути представлений новою формою товару.

3) Відкриття нового ринку, але такого, на якому дана промисловість ще не функціонувала.

4) Знаходження нового джерела факторів виробництва, незалежно від його буття раніше або створення нового.

5) Створення нової організації галузі, наприклад, досягнення монополії або ліквідація монопольної позиції.

Цим постійно займаються всі без винятку підприємства зв'язку, створюючи нові технології зв'язку та надання послуг, використовуючи новітнє обладнання, яке дає можливість досягнути інших видів швидкості, якості, завойовуючи все нові і нові ринки, залучаючи нових споживачів своїх

послуг, реорганізовуючи свої компанії, об'єднуючись у більші або приєднуючись до компаній світових брендів.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, залучення інвестицій – це необхідна умова розвитку всіх галузей економіки, особливо сфери зв'язку, що є інноваційною за своєю суттю.. Найбільш проблематичним є залучення державних коштів для фінансування інвестиційних проектів галузі. Головним джерелом інвестицій для підприємств зв'язку є власні кошти.

Додаткове залучення інвестицій сприяло б швидшому впровадженню сучасних технологій в даній сфері, які вже давно існують у світі, такі як 4G і 5G. Вони вже повноцінно використовуються в Китаї і в країнах Європи, але до цього часу ще не впроваджені в Україні. Причиною такої затримки є відсутність необхідного обладнання, а це, в свою чергу, відбувається через недостатність коштів. Тому для подальшого соціально-економічного розвитку підприємств галузі зв'язку потрібно залучати якомога більше інвестиційних коштів з метою приведення своїх технологій у відповідність до світових стандартів. Для цього доцільно зосередитись на інтелектуальних та іноземних інвестиціях, адже розумовий потенціал України досить потужний і може привабити інвесторів, а створення спільних підприємств або входження до складу світових компаній дасть доступ до більших фінансових ресурсів, які сприятимуть розвитку підприємств на території України.

Бібліографічний список:

1. Батура О.В., Коморова К.В. Іноземні інвестиції в системі становлення ринкової економіки України: Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2002. – 179 с.
2. Бондар Н.М. Сучасні тенденції розвитку підприємств. / Н.М. Бондар. [Електронний ресурс]: <http://business-consultant.com.ua/publicaciub101.html>

3. Гаврилюк О.В. Спад інвестиційного буму // Фінанси України. – 2003. - №5. – С. 143-144.
4. Інвестування: підручник / Л.О. Омелянович, О.В. Веретенникова, О.Ю. Руденок, Д.В. Фірсов ; за ред. Л.О. Омелянович. — К. : Знання, 2012. — 278 с.
5. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність. Підручник. / Т.В. Майорова. – К: ЦУЛ, 2009. – 672 с.
6. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.dov.ua
7. Пересада А.А. Інвестування. Навчальний посібник / А.А. Пересада. – К: КНЕУ, 2004. – 249 с.
8. Поляков М.Й. Фінансування інвестиційної діяльності галузі зв'язку України./ М.Й. Поляков. // Бізнес Інформ № 5, 2014. – С.166 – 171
9. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития /Й.А. Шумпетер – М: Прогресс, 1982 . – 401 с.